

Beslutningsforslag nr. B 197. Fremsat den 27. april 2001 af Jørn Jespersen (SF), Margrete Auken (SF), Jes Lunde (SF) og Anni Svanholt (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af tropisk træ

Folketinget opfordrer regeringen til:

1. At foretage de nødvendige ændringer i den offentlige indkøbspolitik, således at det sikres, at det træ fra tropiske skove, som offentlige og halvoffentlige institutioner fremover køber, er lovligt og bæredygtigt produceret.
2. At anerkende det internationale miljømærke FSC (Forest Stewardship Council) som et eksempel på en troværdig garant for, at træ bærende dette miljømærke er lovligt og bæredygtigt produceret.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Siden slutningen af firserne har det været almindeligt kendt, at tropeskovene er under stærkt pres. Et skøn fra FAO siger, at der på verdensplan årligt fældes et skovareal svarende til 3 gange Danmarks areal (World Resources Institute 2000) – heraf langt størstedelen i tropiske områder. Dertil kommer, at kvaliteten af mange af de eksisterende skove forringes, naturlige og seminaturlige skove overudnyttes eller konverteres til intensivt drevet skov, som for eksempel plantagedrift. Resultatet af såvel afskovning som ikke-bæredygtig skovdrift er tab af økosystemet skov, øget drivhuseffekt, tab af biodiversitet og ofte forringede livsbetingelser for de mennesker, der er afhængige af skovenes mangeartede ydelser.

Årsagerne til skovenes kritiske tilstand er mangfoldige. Af vigtige årsager kan nævnes det nuværende høje forbrug af træ, ikke-bæredygtig og uhensigtsmæssig skovforvaltning, behov for landbrugsjord, korruption, befolkningstryk og fattigdom. Der er ingen enkle løsninger på skovenes problemer. Mange af årsagerne til skovenes problemer har deres rod uden for skovsektoren. Et særligt problem er den omfattende ulovlige tømmerhugst, som frarøver lande deres tømmerressourcer og ødelægger lokale befolkningers levevilkår. Det skønnes, at et sted mellem 20 og 80 pct. af det træ, som kommer fra naturskove, fældes og forhandles illegalt (tal fra Greenpeace) – dvs. at tømmeret i realiteten er stjålet fra oprindelseslandet. Det er vigtigt, at regeringer arbejder for at løse de underliggende årsager til skovenes problemer, og det er vigtigt at man støtter initiativer, der fremmer bæredygtig skovforvaltning.

I folketingsåret 1990-91 fremsatte Socialdemokratiet forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af regnskovstræ - B 16 af Helen Beim, Dorte Bennedsen, Baadsgaard, Henning Gjellerod, Martin Glerup, Lise Hækkerup, Henrik Dam Kristensen, Henning Nielsen, Løvig Simonsen og Trøjborg, se Folketingstidende 1990-91, forhandlingerne sp. 979, 1792 og 2290 og tillæg A sp. 2085.

Forslaget gik blandt andet ud på, at offentlige og halvoftentlige institutioner kun skal anvende træ fra tropiske skove, hvis det er bæredygtigt produceret. Der var dengang bred enighed i Folketinget om, at man skulle stræbe imod bæredygtig udnyttelse af tropeskovene, men forslaget blev forkastet, fordi modstanderne mente, at forslaget sendte det forkerte signal til de fattige ulande. Man mente, at forslaget i realiteten ville betyde et uhensigtsmæssigt boykot af træ fra tropiske områder, og der var desuden store forventninger til, at den forestående konference om miljø og udvikling i Rio de Janeiro i 1992 (UNCED, Rio-konferencen) ville tage de første skridt i retning af at løse skovenes problemer.

På Rio-konferencen blev der vedtaget konventioner om biodiversitet og klima, som i et vist omfang omhandler skovspørgsmål. Man kunne ikke enes om at starte forhandlinger til en skovkonvention, da der var helt grundlæggende uenigheder om en sådan konventions omfang og beskaffenhed. I stedet enedes man om et sæt ikke-juridisk bindende principper for skovene (Skoverklæringen) samt et kapitel i Agenda 21 om bekæmpelse af skovrydning.

Regeringen udarbejdede forud for Rio-konferencen (1992) en national handlingsplan for de tropiske skove, der blandt andet havde til formål at bevare og genoprette de tropiske skove ved at indføre bæredygtige driftsformer. Målet med handlingsplanen er blandt andet at sikre, at den danske import af tropisk tømmer senest i år 2000 kommer fra områder, der er under eller på vej mod bæredygtig produktion. Målsætningen lægger sig tæt op ad ITTO's (Den Internationale Tropetømmer Organisation) »Year 2000 Target« om, at alt tropisk tømmer senest i år 2000 skal være bæredygtigt produceret.

Rio-konferencen havde skovene højt på dagsordenen, og siden har mange lande – ikke mindst Danmark – støttet projekter til fremme af bæredygtig skovudnyttelse i troperne. Her otte år efter konferencen må det dog konstateres, at skovrydning og ikke bæredygtig udnyttelse af skove stadig er meget vidt udbredt. Målsætningerne om bæredygtighed i år 2000 formuler-

ret af ITTO og i »Regeringens handlingsplan for de tropiske skove« fra 1992 har ikke i tilstrækkelig grad ført til de nødvendige handlinger ude i skovene.

Miljømærket træ

I 1993 tog repræsentanter for miljøorganisationer, træforhandlere, skovbrugserhverv, arbejdstagerorganisationer, indfødte folks organisationer, skovejere og certificeringsfirmaer initiativ til at danne FSC (Forest Stewardship Council). Formålet med FSC er verden over at støtte skovbrug, der er bæredygtigt i både økonomisk, miljømæssig og social henseende. FSC fremmer sit mål ved at få certificeret skovområder, der drives på en hensynsfuld måde og ved at fremme udviklingen af nationale certificeringsinitiativer. Der er i dag nationale initiativer i mere end 40 lande – herunder Danmark.

FSC har på verdensplan 461 medlemmer fordelt på 54 lande. De fleste medlemmer er organisationer, og de fordeles i tre kamre med henholdsvis økonomisk-, socialt- og miljørelaterede medlemmer. I FSC's bestyrelse er der ligelig fordeling af medlemmer fra de tre kamre, ligesom der også er balance i fordelingen af stemmer mellem ilande og ulande. Stemmem fordelingen sikrer, at alle aspekter af bæredygtigheden tilgodeses. I Danmark har FSC følgende medlemmer:

- BAT-Kartellet (social),
- Danmarks Naturfredningsforening (miljø),
- Erik W. Pedersen, privat skovej (økonomisk),
- Nature, Environmental and People Consult (økonomisk),
- Nepenthes (miljø),
- SID (social),
- ScanCom International (økonomisk) og
- WWF Verdensnaturfonden (miljø).

21,5 millioner hektar skov er til dato FSC-certificeret verden over, og arealet stiger støt måned for måned. FSC er indtil videre det eneste globale miljømærke for træprodukter, som sikrer, at træet er bæredygtigt produceret.

Mærkning skal ses som et - blandt mange - tiltag for at fremme et mere bæredygtigt skovbrug. Det kan på ingen måde løse de komplicerede problemstillinger, som ligger til grund for skovens kritiske tilstand, men det er et skridt i den rigtige retning, og ved at købe FSC-certificerede produkter støtter og fremmer man bæredygtigt skovbrug i tropene. Under de internationale skovforhandlinger i regi af FN's Kommission for Bæredygtig Udvikling, som har fundet sted siden Rio-konferencen, har verdens lande anerkendt frivillig certificering og mærkning af træprodukter som et muligt redskab til at fremme bæredygtigt skovfor-

valtning (Intergovernmental Panel on Forests; IPF-anbefaling 123.).

Udmøntning af den nye indkøbspolitik i praksis

Som følge af beslutningsforslaget skal offentlige og halvoftentlige institutioner aktivt arbejde på, at det tropiske tømmer, der anvendes, kommer fra lovlig og bæredygtig produktion – for eksempel tømmer, som kommer fra skove, der er underlagt et uafhængigt certificeringssystem såsom FSC.

Der lægges endvidere op til, at offentlige og halvoftentlige institutioner årligt tilbagerapporterer om deres indkøb af tropisk tømmer og i den forbindelse gør rede for:

- Hvad der er gjort for at opfylde målsætningen om køb af lovligt og bæredygtigt tømmer,
- hvor meget og hvilke typer tropisk tømmer der er indkøbt, og
- hvilke garantier institutionerne har modtaget for, at træet er lovligt og bæredygtigt produceret.

Processen bør overvåges af et tværministerielt udvalg, som koordineres af Miljøstyrelsen, og som således refererer til miljø- og energiministeren. Dette udvalg bør:

- Bistå offentlige og halvoftentlige institutioner i deres samarbejde med tømmerleverandører og producenter,
- give vejledning til offentlige og halvoftentlige institutioner om deres indkøbspolitik i forhold til tropisk tømmer,
- fastsætte progressive, overordnede målsætninger for de offentlige og halvoftentlige institutioners indkøb af tropisk træ fra lovlig og bæredygtig produktion og
- vedtage individuelle målsætninger for de enkelte offentlige og halvoftentlige institutioner.

Offentlige og halvoftentlige institutioner bruger betydelige mængder af tropisk træ i forbindelse med bygge- og anlægsprojekter og et skift til kun at anvende træ fra lovlig og bæredygtig produktion kan ikke gennemføres konsekvent fra den ene dag til den anden. Beslutningsforslaget lægger ikke op til en boykot af træprodukter, som ikke beviseligt er lovligt og bæredygtigt produceret. Der er i dag ikke nok af den slags tømmer på markedet til at tilfredsstille efterspørgslen – selv om udbudet af certificeret bæredygtigt tømmer er hastigt stigende.

Beslutningsforslaget vil være en opmuntring til tømmerproducenter og -leverandører, der følger landenes love, og som er indstillet på at forvalte trope-skovens tømmerressourcer på en forsvarlig måde. Beslutningsforslaget vil ligeledes betyde, at ansvarli-

ge tømmerproducenter og -leverandører ikke underbydes af producenter og leverandører, der driver ulovlig og uforsvarlig tømmerhugst.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

Ad punkt 1

Ved offentlige og halvoffentlige institutioner skal forstås stat, amter, kommuner samt institutioner, der helt eller delvist finansieres ved offentlige tilskud.

Ad punkt 2

FSC (Forest Stewardship Council) er til dato det eneste globale miljømærke, som på en troværdig måde garanterer træproduktets bæredygtighed. Hvis der fremkommer andre globale mærkningsordninger for træprodukter med tilsvarende høje standarder for økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed, og som bygger på uvildig tredjepartscertificering og efterfølgende kontrol, kan træprodukter bærende disse mærker ligeledes betragtes som værende bæredygtigt produceret.

Skriftlig fremsættelse

Jørn Jespersen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om anvendelse af tropisk træ.

(Beslutningsforslag nr. B 197).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.